

Priester JAN KRAAKMAN: meer dan Wervershover

door Gerard Weel

INLEIDING

Voor een levensbeschrijving in DE SKRIEMER komt iemand in aanmerking die niet alleen in zijn of haar privé-leven van grote waarde is geweest maar ook in het publieke leven van het dorp Wervershoof en/of daarbuiten. Dit laatste geldt alleen als de betreffende persoon uit Wervershoof kwam of daarop betrokken was. In het geval van monseigneur **Johannes Theodorus Maria Kraakman** (1905-1978), in leven o.a. negen jaar deken van Alkmaar, zijn al deze criteria van toepassing en toch is hij niet in Wervershoof geboren. En ook niet - zoals tegenwoordig nogal eens gebeurt- in het ziekenhuis van de omgeving. Zelfs zijn sterven was niet in ons dorp maar in het Sint Jan te Hoorn. Toch zal niemand betwisten dat hij een plaats in ons jaarboek verdient. De priester Jan Kraakman van Wervershoof was meer dan Wervershover en tegelijkertijd was hij dat door en door.

DANK

De hier volgende gegevens over hem dank ik aan de familie Schoorl, Mevr. Nel Kolkman en Dhr. Piet Koomen, allen uit Wervershoof, en aan het Westfries Archief te Hoorn, waar Dhr. Piet Boon het Kraakman-archief toegankelijk heeft gemaakt. Van de Kraakman-familie bestaat een uitgebreide stamboom, indertijd gemaakt door wijlen pastoor Westerhoven, een klasgenoot van deken Kraakman.

GEBOORTE

Jan, de latere monseigneur, werd in de nacht van 15 op 16 mei 1905 geboren op de Joannes-hoeve te Boekel-Akersloot. In zeer droevige omstandigheden: zijn vader -die ook Jan heette (1878-1905, Jan van Grietje Kapteyn en Dorus Kraakman) en enige zoon was- was twee dagen eerder op 27-jarige leeftijd overleden en stond dus nog “over huis” toen zijn vrouw Catharina Kraakman-Koopman (1881-1941) haar eerste zoon kreeg, daags voor haar 24ste verjaardag. Zij was als ‘Trien van de burgemeester’ afkomstig van Wervershoof (dochter van burgemeester Jacob Koopman 1877-1913 en Ant Groot) en had zich haar leven in Akersloot heel anders voorgesteld. Maar gelukkig was haar Jan jr. een gezond en veelbelovend kind. Hij zou op de school van meester Sernee goed mee kunnen. Die legde hem uit dat er

meerdere heilige Jo(h)annessen waren maar dat die van hem Johannes Nepomuk, de heilige biechtvader, was. Hij deed in Akersloot zijn eerste communie in 1912. In de Tweede Wereldoorlog is de Johanneshoeve verdwenen.

WERVERSHOOF

Inmiddels, in 1911, had Jans moeder besloten te hertrouwen met een stevige Akersloter die bij haar op het bedrijf werkte: Floris Schoorl. Het kwam tot een huwelijk waaruit in Akersloot al drie kinderen werden geboren: Corrie (1911-1972) en een tweeling Margaretha I en Divera I (1912-1913) die maar een ruim half jaar leefde. Het gezin verhuisde in 1913 naar de stolpboerderij op Dorpsstraat 83 in Wervershoof waar Triens oudste broer Kees (de latere voorzitter van de Coöp. Vereniging 'Zuivelfabriek Eensgezindheid') tot dan toe had gewoond. Die ging uiteindelijk over naar zijn moeders huis op nr. 85, later het water- en vuurhuis genoemd en als verenigingsgebouw gebruikt, tegenwoordig bewoond door de familie Bakker. Vanaf 1913 woonde moeder Trien dus weer in haar geboortedorp. Jan werd daarmee de oudste van een groot gezin: er kwamen nog acht kinderen Schoorl: Divera II (1913-1999), Margaretha II (1914-1968), Agatha (1916- 1959), Jacobus I (1917-1919), Jacobus II (1919-2001), Adrianus (1921-1969), Nicolaas (1924-1927) en Johannes (1925-1995). Zijn 'achtergrond' was voortaan dus Wervershoof. Hij volgde er de hogere klassen van de lagere school en wilde priester worden.

SEMINARIE

Jan meldde zich in september 1918 op het seminarie Hageveld in Voorhout. Hij bleek een uitstekend student en was -hoewel geen allemansvriend- zeer gezien bij zijn klasgenoten omdat hij sociaal en recht-door-zee was. Soms vond men hem wat in zichzelf gekeerd en bezig met zijn eigen geestelijke wereld. Toen in september 1923 Hageveld van het ouderwetse gebouw in Voorhout werd verplaatst naar het 'paleis' in Heemstede en de bouwheer, bisschop Callier, alle kritiek op de luxe van het nieuwe gebouw afweerde met de opmerking: 'Voor mijn aanstaande priesters is niets te luxe.' -wat later onder de studenten uiteraard een gevleugeld woord werd!-, was Jan al op weg naar het groot-seminarie in Warmond waar hij zich vanaf 1924 met gretigheid voorbereidde op zijn kerkelijke carrière. Vanaf 1926, het jaar van zijn tonsuur (d.w.z. inkleding) hield hij een

persoonlijk archief bij. Hij studeerde zelfs zo gretig dat hij op de seminariebibliotheek waar hij het vertrouwensbaantje van student-bibliotheecaris had, boeken las die eigenlijk verboden waren: dat kostte hem anderhalve maand uitstel van de priesterwijding.

PRIESTER

Die vond plaats op zondag 14 juli 1929 door Mgr. Aengenent in de kapel van het Haarlemse ziekenhuis St. Jan de Deo. Met hem hadden ook zijn klasgenoten Lautenschütz en Westerhoven uitstel van de wijding gehad. Zijn eerste plechtige mis was een week later, uiteraard in Wervershoof: op zondag 21 juli. Zijn 'klas' (30 wijdelingen) stond onder de geestelijkheid bekend als een bijzondere: sommigen van zijn jaargenoten hielden verstokt vast aan de oude, vastgestelde opvattingen (zoals Westerhoven, Velzeboer, Agterof, Remmer, anderen gingen meer met hun tijd mee zoals Lautenschütz, Alkemade, Slijkerman, Schrama, Rutten en (op heel eigen manier) Verhaar. Kraakman zelf hield van het rijke Roomse leven maar men kan hem met zijn intense belangstelling voor nieuwe ontwikkelingen zeker niet conservatief noemen. Uit zijn klas zijn twee bisschoppen voortgekomen: Mgr. Jansen, de eerste bisschop van het nieuwe bisdom Rotterdam en Mgr. Van Kester, missiebisschop. Andere bekende klasgenoten waren: Dr. Louis Kat (musicus) en Ko van der Linden (leraar op Hageveld).

KAPELAAN

Op 10 augustus 1929 werd hij door bisschop Aengenent benoemd tot kapelaan in de Adrianusparochie te Langeraar, een beginnersplaats. Het zwaardere werk begon twee jaar later, op 8 augustus 1931: de Posthoornparochie (Maria Onbevleete Ontvangenis) in de Amsterdamse Haarlemmerstraat met de pastorie in de Haarlemmer Houttuinen. Daar was hij niet alleen kapelaan maar tevens moderator (=schoolpastor en katecheet) van de R.K. Kweekschool St. Antonia en godsdienstleraar op twee R.K. Ulo's: de St. Antonia en de St. Louis. Vanaf september 1933 kreeg hij allerlei geestelijk adviseurschappen van katholieke sociale verenigingen toebedeeld: daar kwam hij pas definitief vanaf toen hij in 1968 met emeritaat ging. Vanaf 1936 mocht hij daaraan bijna al zijn tijd besteden. Inmiddels (1934) was zijn halfzus Vera (uit 1913) als zuster Werenfridis ingetreden bij de Franciskanessen van Aerdenhout.

DEN HAAG

Op 21 september 1940, toen de oorlog begonnen was, kreeg hij de benoeming tot kapelaan in de voornamelijk Jacobus de Meerdere-parochie aan de Parkstraat in Den Haag. Ook daar gecombineerd met het godsdienstleraarschap en het geestelijk adviseurschap o.a. van een katholieke actiegroep van jongeren. In 1941 kwamen daar de plaatselijke Arka en de St. Paulusgroep van de R.K. Bond voor Overheidspersoneel bij benevens de lokale R.K. Middenstandsbond. Hij woonde op de Jacobuspastorie maar had inmiddels zijn bureau op de Paul Gabriëlstraat no. 30. Hij bleef tot het eind van de oorlog actief in deze functies.

VERZET

Toen de R. K. bisschoppen in 1941 in hun vastenbrief (die van de bezetters niet in de parochiebladen of dagbladen mocht worden afgedrukt) waarschuwden tegen de niet-christelijke ideologieën, gaf Kraakman op 4 april in eigen beheer, maar met een evulgetur (=kerkelijke goedkeuring) van de door de bisschop gedelegeerde W. Witteman en met medewerking van drukkerij "Cedo Nulli" op het Bezuidenhout (153a, tel. 771145 staat onverschrokken op de uitgave vermeld!), zijn vijf 'conferenties' (=overwegingen) daarover uit die hij op de vastenzondagen in de parochiekerk had gehouden. Inclusief de tekst van de Vastenbrief zelf. Het keurig verzorgde boekje werd in de kerken aan de parochianen te koop aangeboden. De Sicherheitsdienst van de bezetter zal hem dit niet in dankbaarheid hebben afgenomen want in juli 1944 was zijn positie bepaald zo riskant dat hij -mede voor de hongerwinter?- onderdook in... Wervershoof, op de boerderij van Floor Schoorl. Tot de oorlog voorbij was. Als teken van waardering voor zijn onverzettelikheden mocht hij in 1946 in de Ridderzaal de Staten Generaal toespreken bij een plechtige oorlogsherdenkingsbijeenkomst waarin o.a. de zangeres Aafje Heijnis optrad. De grammofoonopnamen hiervan zijn nog terug te vinden in het Westfries Archief. Op 30 augustus 1949 werd hij onderscheiden met het mobilisatie-oorlogskruis.

OORLOG

Op 1 augustus 1941 stierf zijn moeder, "Trien van de burgemeester". Ze heeft de latere ellende van de oorlog en de hongerwinter dus niet meer meegemaakt en ook niet de verwoestende brand op 1 januari

1949 waarbij de boerderij van de familie Schoorl in de as werd gelegd. Er kwam een nieuwe boerderij voor in plaats maar ook die staat er niet meer, want die heeft plaatsgemaakt voor de uitbreiding van het bejaardenhuis in 1970. Op 14 januari 1942 vierde kapelaan-adviseur Kraakman in Den Haag zijn koperen priesterfeest maar de omstandigheden waren er niet naar daarbij groots uit te pakken.

DIRECTEUR-ADVISEUR

Op 4 januari 1946 werd Jan Kraakman benoemd tot diocesaan, dus voor het hele bisdom geldende, directeur van de Katholieke Actie, een soort opwekkingsbeweging om het katholieke geloof meer van binnen uit en in maatschappelijke uitwerking te gaan beleven, een functie die hij tot 21 september 1957 met verve heeft uitgeoefend. Hij bleef daarbij -geen kapelaan meer- wonen op de pastorie van de Parkstraat, ook toen hij in oktober van datzelfde jaar Algemeen Adviseur werd van de R.K. Standsverenigingen in het Bisdom Haarlem (o.a. de Vincentiusvereniging en de R.K. Centrale voor Overheidspersoneel) en later van de landelijke ARKA en KABO. In 1946 en 1948 trad hij op als censor, d.w.z. beoordelaar, van katholieke uitgaven op dit gebied: resp. de Credo-Pugno-serie in Den Haag en de Micro-reeks in Nijmegen. Nieuwe adviseurschappen volgden: in januari 1948: de plaatselijke R.K. Reisvereniging, in 1952 de landelijke. Intussen was voor ieder -ook voor hemzelf!- duidelijk geworden welk een bijzonder redenaarstalent hij had. Dat kwam hem uiteraard in zijn functies goed van pas en het ontwikkelde zich door het vele gebruik ervan. In 1953 schreef hij aan de Haarlemse vicaris Groot in nette maar duidelijke bewoordingen dat hij eigenlijk wel wat meer enthousiaste steun van de bisschop had verwacht bij al zijn onvermoeide inzet. Een klacht of een teken dat hij zich te zwaar belast voelde? Hij was overigens een trouwe bewonderaar van Mgr. Huibers.

MANDEMENT

In datzelfde jaar werd “100 jaar Kromstaf” gevierd: de herdenking van het feit dat in 1853 de bisschoppelijke hiërarchie in Nederland was hersteld. Als gevolg daarvan namen de bisschoppen het initiatief een Mandement te gaan uitgeven onder de titel: “De katholieke in het openbare leven van deze tijd”. Kraakman werd samen met dr. A. Olierook (en in eerste instantie Jan van Kilsdonk, Jo Willebrands en Constant Kolfschoten) benoemd in de voorbereidende commissie

waarin ook de andere bisdommen vertegenwoordigd zouden zijn. Het eerste ontwerp heette: "Over de christelijke hoop" (zie het artikel daarover van M.G. Spiertz in Trajecta 3 (1994) blz. 347 e.v.).

Bisschop Huibers wilde niet dat er met benauwende verboden zou worden gesmeten en zijn adviseurs waren het daarmee roerend eens: Kraakman zou gezegd hebben dat het veel meer moest gaan om de *innerlijke* overtuiging. Maar uit het Limburgse kwamen heel andere geluiden: bisschop-coadjutor Hanssen en zijn vicaris Feron zetten de hoofdverantwoordelijke, bisschop Alfrink, onder druk om het Roomse volk wél te behoeden tegen "open ideeën". Deze gaf -tegen Huibers in- als a.s. aartsbisschop de doorslag: de 'zuiderlingen' kregen gelijk met alle negatieve gevolgen vandien. Het Mandement, waar bisschop Huibers nooit gelukkig mee is geweest en zijn adviseurs ook niet, bevatte drie delen: de katholiek als gemeenschapsmens, zijn sociale en politieke taak en zijn houding tegenover het socialisme. Alles moest in eigen katholiek verband. Geen lidmaatschap van NVV, geen doorbraak (naar het socialisme), geen lidmaatschap van PvdA of Vara. Het Mandement van 30 mei 1954 werd ingetrokken in 1965.

BISSCHOP?

Men zegt dat Kraakman mede hierom in 1958, inmiddels deken van Alkmaar, werd afgevoerd als kandidaat om Huibers op te volgen als bisschop, terwijl hij volgens bepaalde persberichten wel op de voordracht stond. Hijzelf spotte later nogal eens met deze hele zaak, maar had wel alle gedrukte berichten hierover verzameld, die hij onder embargo in het bisschoppelijk archief heeft achtergelaten. Als aanstaande opvolger van bisschop Huibers, die in 1960 met emeritaat ging, werd de Warmondse professor J. van Dodewaard benoemd, waarschijnlijk omdat hij bekend was bij de internuntius Giobbe als degene die in de oorlog als bijbelstudent in Rome tegen de adviezen in daar gebleven was om de fascistten tegen te spreken en omdat hij in 1954 had betoogd dat er door priesters geen bijbelonderwijs op openbare scholen moest worden gegeven. Op 14 juli 1954 vierde Kraakman zijn zilveren priesterfeest in de Parkstraatkerk, intussen algemeen gerespecteerd om zijn bezieling en wonderlijke werkkraft.

PASTOOR-DEKEN

Op 21 september 1957 bereikte hij zijn hoogste functie: als opvolger van de hoogerwaarde J.J.Th. Jacobs werd hij deken van Alkmaar en

pastoor van de dekenale St. Laurentiuskerk aan het Verdronkenoord aldaar. Op 4 oktober vond de installatie plaats. Negen jaar lang zou hij het dekenschap uitoefenen, vanaf 10 augustus 1960 gecombineerd met het kanunnikschap van het kathedrale kapittel van Haarlem, waar hij op 11 mei 1963 proost (=voorzitter) van werd. Toen in maart 1966 bisschop Van Dodewaard (zijn vroegere tegenkandidaat) plotseling was gestorven, heeft hij zich ingezet om zo veel mogelijk Noordhollandse katholieken -het bisdom Rotterdam had intussen een eigen bisschop- te betrekken bij het opstellen van een profielschets voor een nieuwe bisschop. Een teken dat hijzelf zich inmiddels te oud vond om kandidaat te zijn? Ook zette hij zich in voor het Opbouwcentrum Dijk en Duin in Hoorn en met ingang van 19 oktober 1957 voor het St. Josephgenootschap te Alkmaar. Vanaf 28 november 1957 maakte hij deel uit van het Alkmaarse R.K. Lyceumbestuur en sinds 21 oktober 1958 van het bestuur van de Alkmaarse LTB. Tevens trad hij toe tot het bestuur van het St. Elisabeth's Gasthuis en het Katholieke Bureau voor Huwelijksaangelegenheden. Op 17 juli 1959 kwam hij in het bestuur van O.L.Vrouw ter Nood in Heiloo en op 16 september 1960 in dat van de R.K. Kustersbond.

EMERITAAT

Op 18 augustus 1966 legde hij het dekenschap neer om de nieuwe bisschop Zwartkruis de gelegenheid te geven de oud-regent van Hageveld, Hupperetz, tot deken van Alkmaar te benoemen. De overdracht vond plaats op 7 september. Daarbij kwam dat zijn gezondheid -vooral zijn gehoor- in de drukte enigszins achteruit was gegaan. Bisschop Zwartkruis benoemde hem, om hem wat te ontlasten, op 1 mei 1967 tot erekanunnik en Paus Paulus VI eerde hem op 3 februari 1968 met het geheim kamerheerschap, waardoor hij bij gelegenheden een paarse toga mocht dragen en als monseigneur kon worden aangesproken. Op 15 december 1967 voerde hij het woord bij de uitvaart van zijn vriend en klasgenoot Karel Lautenschütz wiens ziekte en sterven veel indruk op hem gemaakt hadden. Toen hij na een geslaagde inwendige renovatie en herinrichting van zijn kerkgebouw - het altaar naar het midden van de kerk- het 100-jarig bestaan ervan had meebeleefd en op 17 april 1968 tot officier in de orde van Oranje Nassau was benoemd, legde hij eind april 1968 het pastoorschap neer en ging hij met emeritaat zoals toen het pensioen van geestelijken werd genoemd. Bij de afscheidsreceptie was oud en jong van de

geestelijkheid aanwezig. Ik noem enkele namen: Zwartkruis, Hupperetz, Barendse, De Wit, Tromp, Dijkstra, Straathof, Wesseling, Miedema, Leipzig, Polder, Vanderstadt, Schiphorst, Van der Vliet enz, enz. De hele clerezij, zeg maar.

DE KRAECK

Samen met zijn huisgenote die vele jaren (vanaf 1958) gastvrouw op de pastorie was geweest, Nel Kolkman (geb. 1926), vestigde hij zich in juli 1968 in...Wervershoof. Hij betrok daar huize "De Kraeck", Opympiaweg 44, een huis in de zgn. jam-buurt d.w.z. in een wat te duur huis waar het broodbeleg slechts uit jam (en niet uit vleeswaren) kon bestaan om rond te kunnen komen! De naam van zijn huis verraadt zijn liefde voor etymologie en scheepsbouw: hij leidde zijn achternaam af van het schipsoort dat 'kraak' heet. Boven de deur verrees een opvallend geschilderd naambord dat zo'n schip weergeeft. Het hangt er nog.

HOBBY'S

Maar zijn actieve leven was hiermee niet voorbij. Twee hobby's kwamen nu volop tot hun recht: het maken van chronogrammen en het zich verdiepen in de lokale geschiedenis. Wat het eerste betreft: een chronicon (chronicum) of chronogram is een soort spreuk of wens in het Latijn, in het Nederlands of in een andere taal waarbij de letters die als hoofdletters de vorm hebben van een Romeins cijfer in hun getalswaarde worden opgeteld en dan een toepasselijk jaartal vormen. Een soort tijddicht of jaartalvers dus. Hij stuurde ondergetekende -ik was toen leraar op Hageveld- er b.v. een toe bij diens veertigste verjaardag (pridie idus aprilis 1978) met de volgende tekst: TIBI, GERARDE WEEL MAGISTER, OCTO LUSTRA NUNC PERFICIENTI: LAETITIA ! Het jaartal 1978 vindt men door optelling als Romeinse cijfers van I I D V V L M I C L V V C I C I I L I I en de vertaling luidt: Voor jou, leraar Gerard Weel, die heden zijn acht lustra volmaakt, zij er vreugde! Velen zullen zo'n kunstige en toch persoonlijke wens ontvangen hebben en die zuinig hebben bewaard, zoals ik.

Zijn tweede hobby betrof de plaatselijke geschiedenis: hij schreef vanuit "De Kraeck" verschillende boekjes en artikelen, soms wat uitgebreider -na zorgvuldige studie-, soms niet uitgebreider dan een ingezonden brief. B.v. in 1975 over de Wervershoofse

Werenfriduskerk -samen met de eveneens in Wervershoof wonende emeritus P.M. Verhoofstad, van wie hij ook in 1976 de necrologie verzorgde-, over de meelmolen “De Hoop” (1977, in 1978 opgenomen in “West Friesland Oud en Nieuw”), en over de religieuze zusters Franciskanessen c.s. in Wervershoof (1977, toen ze na bijna een eeuw vertrokken). In het plaatselijke weekblad Binding liet hij in de zeventiger jaren (rond 1975) een serie aardige en interessante artikeltjes opnemen over de geschiedenis van de omgeving.

DE SULTANSDOCHTER

In die jaren speelde zich ook de wonderlijke geschiedenis af van zijn onderzoek naar Tonis Harmansz. van Wervershoef, die als “Wervershoofse dichter” bekend stond en voor wie volgens Kraakman een standbeeld moest worden opgericht. Het bleek eerder een verzamelaar te zijn geweest, zoals in de studie van ondergetekende (verschenen in De Skriemer van 2004) is gebleken. Over het beeld(je) van Jan van Druten dat er uiteindelijk van kwam, is heel wat te doen geweest waarbij zelfs de goede naam van Kraakman in het geding was. Onlangs is het beeldje gestolen. Het is nog steeds niet teruggebracht naar het Bisschop Grentplantsoen.

SIMONIS en SYNODE

In het Westfries Archief te Hoorn bevinden zich in het dossier Kraakman (toegangsnummer 0695) drie bijzondere plakboeken, door hemzelf gemaakt. Twee behelzen de commotie rond de bisschopsbenoeming van Adrianus Simonis tot bisschop van Rotterdam op 31 januari 1971. Het is een uitgebreide documentatie: haast alle publicaties over deze zaak zijn erin opgenomen. Het derde plakboek gaat over de Bijzondere Synode van de R.K. bisschoppen van 29 juni tot 6 november 1971 in Rome. Daarbij speelde de zgn. Septuagint-groep een aparte rol. Kraakman volgde deze zaken kennelijk tot op de laatste dag: haast elk krantenbericht is erin terug te vinden.

DOCUMENTATIE

Over de totstandkoming van het Bisschoppelijk Mandement van 1954 waar hij als vertrouweling van bisschop Huibers bij betrokken was, heeft hij -enigszins onder embargo- gepubliceerd in de Memorreeks (deel III, 1976-1977, zie Trajecta 3, 1994) van het KDC (Katholiek

Documentatiecentrum) in Nijmegen, waar hij ook het een en ander heeft gedeponereerd over zijn tijd bij de Katholieke Actie en over zijn werk met en onder Haagse katholieke jongeren in de oorlogsjaren. Veel documenten hierover zijn in het Bisschoppelijk Archief van het Haarlemse Bisdom. De meeste eigen documenten van en over kapelaan-pastoor-deken-kanunnik-emeritus Kraakman zijn door Piet Koomen, de amateur-historicus van Wervershoof, ondergebracht in het Westfries Archief in Hoorn.

OVERLIJDEN

1978 -het jaar van het overlijden van twee pausen- was ook het laatste levensjaar van Jan Kraakman. Enkele dagen voor zijn dood -maar zonder enig vermoeden daarvan- bezocht ik hem in “De Kraeck”. We kregen het over de wonderlijke naam van de uitgeverij die zijn commentaar op de Vastenbrief van 1941 had uitgegeven: “Cedo Nulli” (=Ik wijk voor niemand). Ik had ontdekt dat dat de lijfspreuk was geweest van Erasmus en dat dat aanleiding was geweest tot het idee dat deze beroemde geleerde priester een hoogmoedig iemand zou zijn geweest. Terwijl bij beter lezen duidelijk werd dat er achter deze woorden eigenlijk “dicit Terminus” hoorde te staan en dat de zin van deze spreuk dan heel anders wordt nl. “Ik wijk voor niemand” zegt de dood. Zulke dingen vond hij interessant en hij reageerde met de woorden: ‘Ja, Gerard, dat is waar: de dood wijkt voor niemand!’. Op 20 juli voelde hij zich ’s morgens niet goed: het eten stond hem tegen. De dokter werd geroepen omdat het erger leek te worden en deze liet meteen een ambulance komen om hem naar het ziekenhuis in Hoorn te brengen. Daar zagen ze al gauw dat het kritiek was. Pastor Fijen werd geroepen om hem te bedienen. “Ik denk dat het gaat gebeuren” waren zijn laatste woorden. ’s Avonds om half acht overleed hij in het bijzijn van zijn zus Vera en zijn broer Jaap, Nel Kolkman en pastoor Jan Blom, zijn executeur testamentair. Van zijn halfbroers en -zusters waren er al drie gestorven en nog drie in leven: Vera in Hoogkarspel, Jan in Haarlem en Jaap in Wervershoof.

UITVAART

Op maandag 24 juli was de plechtige uitvaart in de Werenfriduskerk. Bisschop Zwartkruis was juist op bedevaart naar Lourdes zodat vicaris Kuipers de dienst leidde. Pastoor Ton Janssen hield een typerend en indrukwekkend In Memoriam. Zijn graf op het kerkhof achter de kerk

bevat ook het stoffelijk overschot van drie collega's: Busch, Buurman (in leven pastoors van de Werenfidusparochie) en Verhoofstad (als oud-archivaris van het bisdom Haarlem woonachtig in Wervershoof) . Verderop rusten de twee pastoors Bakker: Hein en Cor en in het graf van zijn ouders: pastor Ton Janssen. Met hen had hij een mooie levensavond beleefd, elkaar afwisselend in het voorgaan in kerkdiensten en in gastheerschap bij gezellige bijeenkomsten. Verschillende kapelaans zullen dankbare herinneringen aan hem hebben: Jonker -die hem via via kende van Alkmaar-, Berkhout, Groot en vele anderen. Er waren bij zijn uitvaartdienst ook klasgenoten aanwezig zoals Slijkerman en Alkemade. Ook de hoogbejaarde Henning en Starrenburg waren er.

BESLUIT

Akersloot en Wervershoof hebben een bijzonder man voorgebracht: een die zich niet liet voorstaan op zijn talenten maar die die ook niet onder stoelen en banken stak. Hij ging voorop uit innerlijke overtuiging. Hij had inhoud en hield van gezelligheid. Wie hem heeft meegemaakt zal daar dankbaar voor zijn.

Gerard Weel

Literatuur:

B.Voets: Bewaar het toevertrouwde pand. Het verhaal van het bisdom Haarlem, Hilversum 1981.

Dr. A. F. Manning: Uit de voorgeschiedenis van het Mandement van 1954 in: Jaarboek van het Katholiek Documentatiecentrum 1970-1971, deel 1, blz. 138-148, Nijmegen 1971.

Artikelen over het Mandement van 1954 in Trajecta 3 (1994) blz. 347 ev., 4 (1995) blz. 316 ev. en 5 (1996) blz. XX ev.

Artikel van J. Hinke over het Mandement van 1954 in het Jaarboek van het KDC 1978-1979, deel 9, blz. 73 ev.

Mgr. J. Th. M. Kraakman: Allerlei van Ver en Nabij, over de zusters Franciskanessen in Wervershoof 1877-1977, uitgave in eigen beheer, Wervershoof 1977.

Mgr. P.M. Verhoofstad en Mgr. J. Th. M. Kraakman: Honderd jaar St. Werenfried-kerk 1875-1975, Heiloo 1975.